

LLAWLYFR MODWL

ECAD7006-C

Ymchwilio i'r Dysgu: beth, sut a pham ydw i'n addysgu?

Tystysgrif Addysg i Raddedigion

LEVEL 7

YR ATHROFA

2025-26

1. Pwynt Cyswllt

Os bydd arnoch angen trafod rhywbeth sy'n ymwneud â'r modwl, cysylltwch â:

Rachel Bendall: Rachel.bendall@uwtsd.ac.uk

Elaine Sharpling: elaine.sharpling@uwtsd.ac.uk

2. Ein disgwyliadau

Gobeithio y byddwch yn mwynhau'r modwl a'r rhaglen. Rydym yma i'ch helpu. Dylech wneud y canlynol:

- Gwneud defnydd da o gyfleusterau ac adnoddau'r Brifysgol
- Mynychu sesiynau a chymryd rhan ynddynt
- Ymddwyn yn gyfrifol
- Cyflwyno aseiniadau erbyn y dyddiad cau

Darllenwch [Reoliadau'r Brifysgol i Fyfyrwyr](#)

3. Amcanion a Deilliannau Dysgu

AMCANION

- Arfogi darpar athrawon â'r sgiliau ymchwil a'r gwarediadau ymchwil sydd eu hangen i gymryd dull amheugar wrth ddadansoddi'n feirniadol, gwerthuso a chyfosod ystod o safbwyntiau sy'n seiliedig ar dystiolaeth a fframweithiau damcaniaethol sy'n berthnasol i addysgu a dysgu effeithiol.
- Galluogi darpar athrawon i fod yn ymchwilwyr moesegol sy'n gynyddol hunangyfeiriedig wrth ddylunio, gweithredu a gwerthuso ymchwil agos-ar-arfer i drawsnewid arfer personol a hyrwyddo datblygiad proffesiynol mewn cymuned ymholi.

DEILLIANNAU DYSGU

Ar ôl cwblhau'r modwl hwn yn llwyddiannus, dylai'r darpar athro allu dangos y gallu i:

- Gynllunio a chymhwyso methodolegau ymchwil priodol gan ddangos dealltwriaeth feirniadol o natur ymchwil addysgol: bod yn ymchwilydd medrus;
- Adfyfrio'n feirniadol ar le canolog arfer moesegol o ran ymchwil yn y dosbarth, ac arddangos dealltwriaeth fanwl o'i egwyddorion: bod yn ymchwilydd moesegol;
- dangos ymreolaeth wrth gynnal ymchwiliad agos ar arfer i drawsnewid agwedd ar arfer personol sy'n effeithio'n gadarnhaol ar ganlyniadau dysgwyr: dangos trylwyredd wrth gymhwyso sgiliau ymchwil priodol;
- Gwerthuso a chyfosod yn feirniadol y dystiolaeth empirig berthnasol, gan gynnwys llenyddiaeth addysg a dogfennau polisi, nodi cysyniadau allweddol a defnyddio hyn i ffurfio dulliau addas i drawsnewid arfer dosbarth.

4. Cyflwyniad i'r Modwl

Mae dangos tystiolaeth o ymchwil, cael eich llywio gan ymchwil a bod yn barod ar gyfer ymchwil yn un o bedair egwyddor Partneriaeth Dysgu Broffesiynol yr Athrofa ac felly mae datblygu sgiliau ymchwil yn ganolog i'r rhaglenni Addysg Gychwynnol Athrawon (AGA). Mae nodi datblygiad sgiliau ymchwil a'i gynnydd trwy'r rhaglenni AGA wedi'i fapio ar strwythur modwlar y rhaglen.

Yn rhyngwladol, mae amgylcheddau ysgol sy'n seiliedig ar ymholi (neu sy'n 'gyfoethog o ran ymchwil') yn nodwedd systemau addysg sy'n perfformio'n dda. Er mwyn bod ar eu mwyaf effeithiol, mae angen i athrawon ac addysgwyr athrawon:

- **ymgysylltu ag** ymchwil ac ymholi – mae hyn yn golygu ymgysylltu â'r datblygiadau diweddaraf o fewn arfer addysgol;
- **cymryd rhan mewn** arfer sy'n canolbwyntio ar ymholi – mae hyn yn golygu meddu ar y gallu, y cymhelliad, yr hyder a'r cyfle i ymgymryd ag ymchwil yn y dosbarth.

Daeth ymholiad BERA/RSA i'r casgliad (2014) fod proffesiwn llythrennog mewn ymchwil yn debygol o gael effaith gadarnhaol ar ddeilliannau dysgwyr, a bod gallu ymchwil athrawon yn hanfodol i greu system addysg hunan-wella. "A focus on enquiry-based practice needs to be sustained...throughout teachers' professional careers, so that disciplined innovation and

collaborative enquiry are embedded within the lives of schools or colleges and become the normal way of teaching and learning, rather than the exception" (BERA/RSA, 2014¹).

Yn ogystal, nodir ymchwil yn glir o fewn y Safonau Proffesiynol diwygiedig ar gyfer athrawon.

"Ceir ymgysylltu strwythuredig mewn cymuned ymchwil weithredu a thystiolaeth o arfer sy'n cael ei llywio gan waith darllen ehangach a chanfyddiadau ymchwil ar raddfa genedlaethol a rhyngwladol" (LIC, 2017a²).

Bydd yn ofynnol i athrawon ddangos sut maent yn bodloni'r safon hon drwy gydol eu gyrfaedd. Mae Llywodraeth Cymru yn dyheu i'r proffesiwn addysgu fod yn "ymchwil-gysylltiedig, yn wybodus ac yn dysgu gan ragoriaeth" (LIC, 2017b³). Bydd Cwricwlwm i Gymru yn ei gwneud yn ofynnol i athrawon ddefnyddio'r dystiolaeth orau sydd ar gael i ddarparu profiadau dysgu ystyrlon i'w disgyblion. Mae Donaldson (2015, tt.71) yn dweud bod addysgeg gadarn

"...yn galw am athrawon o ansawdd uchel sydd â dealltwriaeth drylwyr o ddulliau addysgu a'r rhesymau drostynt yn ogystal â chynnwys y 'beth'."

Trwy gydol pob un o bedwar modwl TAR, mae gwaith Orchard a Winch (2015)⁴ wedi'i addasu a'i ddistyllu i bedwar gwarediad ymchwil. Dangosir y rhain gydag esiamplau o wybodaeth, sgiliau, dealltwriaeth ac ymddygiad sy'n enghreifftio'r gwarediad (gweler Tabl 1 isod).

Yn y modwl hwn, cewch gyfle i ymgymryd â phrosiect ymchwil ar raddfa fach yn seiliedig ar ddull ymchwil gweithredol. Bydd hyn yn cynnwys dylunio, cynnal a gwerthuso ymchwil mewn cyd-destun ystafell ddosbarth gyda'r nod o wella addysgu a dysgu.

¹ BERA/RSA (2014) Research and the Teaching Profession: Building the capacity for a self-improving education system. London: BERA.

² Llywodraeth Cymru (2017a) Safonau Proffesiynol ar gyfer Addysgu ac Arweinyddiaeth. Caerdydd: LIC [safonau-proffesiynol-ar-gyfer-addysgu-ac-arweinyddiaeth-pdf-rhyngweithiol-ar-gyfer-cyfrifiaduron-personol.pdf](#)

³ Llywodraeth Cymru (2017b) Addysg yng Nghymru: Ein Cenhadaeth Cenedlaethol. Caerdydd, LIC

⁴ Orchard J. & Winch C. (2015) *Philosophical Perspectives on Education Policy. What training do teachers need? Why theory is necessary to good teaching*. IMPACT rhif.22

<i>Ymagwedd</i>	Gwybodaeth, sgiliau, dealltwriaethau ac ymddygiadau
<i>Bod yn sgeptigol / amheugar</i>	Deall tystiolaeth empirig mewn maes dadleuol: • bod yn ymwybodol o'r gyrwyr gwleidyddol, economaidd a chymdeithasol o blaid 'tystiolaeth', a goblygiadau 'tystiolaeth'.
<i>Bod yn foesegol</i>	Deall sylfaen foesegol ymholiad mewn gweithle cymhleth: • Gwybod egwyddorion moesegol ymchwil; • Deall ymagweddu (positionality) o fewn ymchwil; • Adnabod eu credoau a'u tybiaethau eu hunain am y byd.
<i>Bod yn ymchwilydd medrus</i>	Deall egwyddorion ymchwil gwyddorau cymdeithasol a gwybod y gwahanol fathau o ddulliau a ddefnyddir a pham: • Deall dulliau ansoddol a natur/statws canfyddiadau; • Deall dulliau meintiol a natur/statws canfyddiadau; • Deall dyluniadau pragmataidd. Deall sut i lunio dadl yn seiliedig ar dystiolaeth a gwarant mewn ymchwil addysgol: • Defnyddio sgiliau darllen beirniadol; • Meithrin ymagwedd amheugar at 'dystiolaeth'. Gwerthfawrogi lefel y cymorth sy'n bodoli yn feirniadol neu a all fodoli ar gyfer damcaniaethau poblogaidd a dylanwadol mewn meysydd fel datblygiad plant a natur dysgu: • Meithrin ymagwedd amheugar at 'arloesi' (polisi ac arfer) neu'r 'datblygiad mawr nesaf'. Deall sut i gymhwyso tystiolaeth empirig yn eu dosbarthiadau a gwerthuso ei heffeithiolrwydd: • Bod yn glir ynglŷn â'r hyn a fwriedir a pham; • Diffinio'r paramedrau ar gyfer gwerthuso effeithiolrwydd.
<i>Bod yn rhan o broffesiwn sy'n ymholi</i>	Cyfrannu at gymuned o ymarferwyr sy'n ymholi : • Gwybod a ddylid rhannu deilliannau ymholiad dosbarth, pryd a sut; • Cyfrannu'n rhagweithiol i ystod o gynulleidfaoedd; • Mynd i'r afael yn weithredol â'r ymholiad a chanfyddiadau pobl eraill.

5. Cynnwys y Modwl

Bod yn Ymchwilydd Moesegol	
Bod yn Ymchwilydd Medrus	
Bod yn Ymchwilydd Amheugar	
Bod yn rhan o Broffesiwn sy'n Ymholi	

Eiconau dysgu cyfunol

Symbol	Ystyr
	Dysgu cydamserol – bydd yn ofynnol i chi gymryd rhan mewn gweithgareddau ar-lein mewn amser real fel rhan o'r ddarpariaeth.
	Dysgu anghydamserol – ni fydd angen i chi gymryd rhan mewn gweithgaredd mewn amser real, er y bydd yn ofynnol i chi weithio'n annibynnol trwy dasgau hanfodol.
	Tasg gyfeiriol – bydd yn ofynnol i chi fynd i'r afael yn annibynnol â thasg a osodir fel paratoad ar gyfer sesiwn neu fel gwaith dilynol yn dilyn sesiwn.
	Wyneb yn Wyneb – sesiynau a addysgir dan arweiniad tiwtor prifysgol

Y ffordd mae'r modiwl wedi'i threfnu

Yn y modiwl hwn, mae'r garfan TAR wedi'i rhannu'n haner felly gwiriwch CELCAT yn ofalus.

Dyddiad	Sesiwn / Gwarediad Ymchwil	Cynnwys	Dull cyflwyno arfaethedig
Cohort A 26.1.26 Sesiwn 1 Cohort B 29.1.26 Sesiwn 1 9:00 – 10:40	1 Bod yn rhan o broffesiwn sy'n ymholi	Diwrnod Fframio – ymholiad a'r gymuned addysg Lle ymchwil o fewn y gymuned addysgol ehangach. Disgwyliadau a ffyrdd o weithio Yr Aseiniad Fframio – dod o hyd i ffocws Cyflwyniad i ymchwil weithredol cylchdro sengl Defnyddio'ch targedau i ddod o hyd i gwestiwn Paratoi ar gyfer trafodaeth gyda'ch mentor. Profiadau Dewisol	
Cohort A 26.1.26 Sesiwn 2 Cohort B 29.1.26 Sesiwn 2 11:00 – 12:40	2 Bod yn foesegol	FFRAMIO – bod yn foesegol Bod yn foesegol: yr egwyddor y mae ymchwil addysg yn seiliedig arni Canllawiau Moesegol BERA ar gyfer Ymchwil Addysg (2024) Caniatâd a Chydsyniad Cyfrinachedd / rheoli casglu data Safleoldeb (<i>Positionality</i>)	

Cohort A 26.1.26 Sesiwn 3 Cohort B 29.1.26 Sesiwn 3 1:30- 3:10	3 Bod yn sgeptigol / amheugar	Fframio – beth sydd wedi'i ysgrifennu'n barod Cwmpasu'r llenyddiaeth o amgylch eich pwnc gyda'ch grŵp cymorth cymheiriaid.	
Darllen Hanfodol GORFODOL		Ethical Guidelines for Educational Research, pumed argraffiad (2024) BERA British Education Research Association (2024) Ethical Guidelines for Educational Research, 5ed Argraffiad. BERA.	
Darllen a Argymhellir		Blackburn, C. (2018) Researching with young and developmentally young children: Ethical considerations, dilemmas and compromises. Yn <i>BERA Bites: Early Childhood</i>, Argraffiad 1. David, M., Edwards, R. & Alldred, P. (2001) Children and School-based Research: 'informed consent' or 'educated consent'? Yn <i>British Educational Research Journal</i>, Cyf. 27, Rhif 3, tt.347-365.	
Cohort A 28.1.26 Sesiwn 1 Cohort B 30.1.26 Sesiwn 1 9:00-10:40	4 Bod yn Ymchwilydd Medrus	Diwrnod Cwestiwn Ymchwil a Methodoleg Cwestiwn Ymchwil Ysgrifennu'ch Cwestiwn Ymchwil Dylunio Ymchwil – damcaniaeth ymchwil weithredol cylchdro sengl Ymyrraeth - beth yw'r weithred? Bod yn feirniadol - cryfderau a chyfyngiadau'r dull.	

Cohort A 28.1.26 Sesiwn 2 Cohort B 30.1.26 Sesiwn 2 11:00- 12:40	5 Bod yn Ymchwilydd Medrus	Diwrnod Methodoleg Rhan 1 – bod yn ymchwilydd medrus – pa offer ymchwil y gellir eu defnyddio i gynhyrchu data am eich cwestiwn. Offer ymchwil: • Holiaduron • Cyfweliadau	
Darllen a Argymhellir		Danby, S.J., Ewing, L. & Thorpe, K.J. (2011) The novice researcher: interviewing young children. <i>Qualitative Enquiry</i>, 17(1), tt. 74-84.	
Cohort A 28.1.26 Session 3 Cohort B 30.1.26 Session 3 1:30-3:10	6	Rhan 2 – bod yn ymchwilydd medrus – pa offer ymchwil y gellir eu defnyddio i gynhyrchu data am eich cwestiwn. Offer ymchwil: • Arsylwi (graddfa Leuven) • Samplu	
Darllen a Argymhellir		Kawulich, B. (2012) Collecting data through observation. Yn Wagner, C., Kawulich, B. & Garner, M. (eds.) <i>Doing Social Research: A Global Context</i>. McGraw Hill; tt.150-160. ECRP (2005) Wondering with Children: The Importance of Observation in Early Education. <i>ECRP Cyf. 7, Rhif 2</i>. ecrp.uiuc.edu/v7n2/forman.html/ (ar gyfer myfyrwyr sy'n gweithio gyda phlant ifanc iawn)	
Cohort A 5.2 .26 Sesiwn 1 Cohort B 6.2.26	7 Bod yn rhan o broffesiwn sy'n ymholi	Adolygu cwestiynau ymchwil ac adeiladu methodoleg Mireinio'r cwestiwn ymchwil – cyflwyno'r cwestiwn i'r tiwtor Parhau i boblogi'r cylch ymchwil gweithredol	

Sesiwn 1 9.00-10.40			
Cohort A 5.2.26 Sesiwn 2 Cohort B 6.2.26 Sesiwn 2 11:00-12:40	8 Bod yn rhan o broffesiwn sy'n ymholi	Cyflwyniad i'r Ffurflen Foeseg – bydd hon yn cael ei chwblhau ar y 12fed o Chwefror Paratoi ar gyfer Ymchwil Caniatâd/cydsyniad a thaflen gyfranogiad	
Cohort A 5.2.26 Sesiwn 3 Cohort B 6.2.26 Sesiwn 3 1:30- 3:10	9 Bod yn ymchwilydd medrus	Paratoi ar gyfer Ymchwil Cwestiynau cyfweliad Holiadur Amserlen arsylwi	
Cohort A + B 12.2.26 Session 1 9:00-10:40	10 Bod yn rhan o broffesiwn sy'n ymholi	Diwrnod Moeseg - Ailymweld â BERA Cwblhau ffurflen foeseg	
Cohort A + B 12.2.26 Sesiwn 2 11:00-12:40	11 Bod yn foesegol	Cwblhau ffurflen foeseg	

Cohort A + B 12.2.26 Sesiwn 3 1.30 -3:10	12 Bod yn foesegol	Cyflwyno ffurflen foeseg i diwtoriaid Paratoi ar gyfer Profiadau Dewisol	
23.02.26 Tiwtoriaid i gyflwyno ffurflenni moeseg i panel moeseg yr Athrofa			
Cohort A 5.3.26 Sesiwn 1, Cohort B 6.3.26 Sesiwn 1 9:00-10:40	13 Bod yn Ymchwilydd Medrus	Adborth o'r Profiadau Dewisol Diwrnod Data Dadansoddi data ansoddol	
Cohort A 5.3.26 Sesiwn 2 Cohort B 6.3.26 Sesiwn 2 11:00-12:40	14 Bod yn Ymchwilydd Medrus	Paratoi at weithgaredd marchnadfa	
Darllen a argymhellir		Braun, V. a Clarke, V. (2006) Using Thematic Analysis in Psychology. Qualitative Research in Psychology, 3, 77-101.	
Cohort A 5.3.26 Session 3 Cohort B 6.3.26 Session 3 1:30-15:10	15 Bod yn Ymchwilydd Medrus	Gweithgaredd Marchnadfa	

10/3/25	16 Bod yn Ymchwilydd Medrus	Diwrnod ysgrifennu a pharatoi Sesiwn galw heibio gyda thiwtor	
16/3/26- 29/4/26	PAP2	Ffenestr ar gyfer ymyrraeth a chasglu data	
29/4/26 Hwyrnos 5:00 – 6:30	17 Bod yn ymchwilydd medrus	Sesiwn cadw mewn cysylltiad (dewisol) Cymorth a chwestiynau	
5/5/26		Cyflwyno Aseiniad Sesiwn pŵer-sgrifennu (ar-lein) Sesiwn galw heibio gyda thiwtor	
Dolenni i'r Safonau Proffesiynol		ADDYSGEG: Hyrwyddo Dysgu DYSGU PROFFESIYNOL: Darllen ehangach a chanfyddiadau ymchwil ARLOESI: Gwerthuso effaith newidiadau mewn arfer	

6. Tasgau Asesu ac Arweiniad

COD Y MODWL	TEITL Y MODWL	DULL ASESU
-------------	---------------	------------

ECAD7004	Astudiaethau Proffesiynol ac Addysgegol: Ymchwilio i'r Dysgu: beth, sut a pham ydw i'n addysgu?	Gwaith cwrs (100%): Aseiniad Ysgrifenedig Unigol <i>Prosiect ymchwil - (4500 o eiriau HEB GYNNWYS atodiadau)</i> Prosiect ymchwil gweithredol yn deillio o ymarfer a ymchwiliwyd ymhellach drwy offer ymchwil a nodwyd. Cyflwyno: (dyddiad cau 6/5/25 23.59)
----------	---	--

Gweler y ffurflen Manyleb Asesu (ar Moodle) am wybodaeth a chanllawiau asesu manylach.

Wrth i chi weithio ar eich aseiniadau, efallai eich bod yn ystyried defnyddio deallusrwydd artiffisial (AI) cynhyrchiol ar gyfer ymchwil cefndirol. Mae'n dderbyniol defnyddio'r offer hyn fel adnodd, ond mae'n bwysig bod yn ymwybodol eu bod yn aml yn gwneud camgymeriadau ac efallai na fyddant yn hollol gywir, yn enwedig pan ofynnir am gyfeiriadau. Rhaid i chi gofio mai chi fel myfyriwr sy'n gyfrifol yn y pen draw am unrhyw beth a gyflwynwch, a gallai dibynnu'n llwyr ar AI cynhyrchiol arwain at eich gwaith yn cael gradd is nag y gallwch ei chael, neu fod eich gwaith yn cael ei ymchwilio am gamymddwyn academiaidd. Mae copïo a gludo testun yn uniongyrchol o'r offer hyn heb gyfeiriadau neu briodoli priodol nid yn unig yn anfoesol, ond gallai hefyd arwain at ganlyniadau difrifol megis methu'r aseiniad neu hyd yn oed gael eich diarddel o'r brifysgol. Mae felly yn hanfodol defnyddio AI cynhyrchiol fel man cychwyn yn unig ac yna wirio a gwirio ffeithiau unrhyw wybodaeth a gewch.

7. Rhestr Ddarllen

Cod y Modwl	ECAD7006		
Teitl y Modwl	Ymchwilio i'r Dysgu: beth, sut a pham ydw i'n addysgu?		
Categori	Eitemau'r Rhestr Ddarllen	Electronig	
Hanfodol	Bruce, T., Louis, S. & McCall, G. (2014) <i>Observing Young Children</i>. London: Sage Publications Ltd.	☒	
Hanfodol	Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2018) <i>Research Methods in Education, 8fed argraffiad</i> . Llundain: Routledge. 6ed argraffiad ar gael yma: https://islmblogblog.files.wordpress.com/2016/05/rme-edu-helpline-blogspot-com.pdf	☒	
Hanfodol	Constantinos, N. (2006) Review: Punch, K. (2005). Introduction to Social Research-Quantitative & Qualitative Approaches. Forum, qualitative social research, 7(2), tt.Forum, qualitative social research, 2006-04-01, Cyf. 7 (2)	☒	
Hanfodol	David, M., Edwards, R. & Alldred, P. (2001) Children and School-based Research: 'informed consent' or 'educated consent'?		
	Yn Kawulich, B. (2012) Collecting data through observation. Yn Wagner, C., Kawulich, B. & Garnett (eds.) <i>Doing Social Research: A Global Context</i> . McGraw Hill; tt.150-160. https://www.researchgate.net/publication/257944783_Collecting_data_through_observation		
Hanfodol	Denscombe, M. (2014) Good Research Guide For Small-Scale Social Research Projects 5ed Argraffiad., McGraw-Hill Education.	☒	
Hanfodol	May, T. & Perry, B. (2011) <i>Social Research and Reflexivity: Content, Consequence and Context</i>. Llundain: Sage Publications Ltd.	☒	
Hanfodol	McNiff, J. (2012) <i>Action research: Principles and practice</i>. Llundain: Routledge.	☒	
Essential	Noffke, S. E. & Somekh, B. (eds.) (2009) <i>The Sage Handbook of Educational Action Research</i>. London: Sage Publications Ltd.	☒	
Hanfodol	MacRae C. and Jones, L. (2020) A philosophical reflection on the "Leuven Scale" and young children's expressions of involvement, International Journal of Qualitative Studies in Education. International Journal of Qualitative studies in Education. Routledge.	☒	

Pellach	<u>Alderson, P. & Morrow, V. (2011) <i>The Ethics of Research with Children and Young People: A Practical Handbook</i>. Llundain: Sage Publications Ltd.</u>	☒
Pellach	<u>Baxter, P. & Jack, S. (2015) <i>Qualitative Case Study Methodology: Study Design and Implementation for Novice Researchers</i>. Qualitative report, pp. Qualitative report, 2015–01-14.</u>	☒
Pellach	<u>Bell, J. & Waters, S. (2018) <i>Doing Your Research Project: A guide for first-time researchers</i>, 7^{fed} Argraffiad. Maidenhead: Open</u>	☒

